

Izhaja razen nedelj in  
praznikov vsak dan  
ob 10. uri dopoldne.

Uredništvo je v Ljubljani,  
Franciškanova ulica št. 6/1,  
Učiteljska tiskarna.

Dopise frankirati in pod-  
pisati, sicer se jih ne pri-  
obči. Rokopise se ne vrača.

Oglaš: Prostor 1 mm x  
55 mm po K 150. Uradni  
razglaš, poslano ter no-  
tice isti prostor K 2.—  
Pri večjem naročilu  
popust.

# NAPREJ

Glasilo jugoslov. socijalno-demokratske stranke.

Telefonska št. 312.

Naročnina: Po pošti ali  
z dostavljanjem na dom za  
celo leto K 240, za pol  
leta K 120, za četrt leto  
K 60, za mesec K 20.  
Za Nemčijo celo leto K 312,  
za ostalo tujino in Ameriko  
K 360.

Reklamske je za list  
so poštnine proste.

Upravišтво je v Ljubljani  
Franciškanova ulica št. 6/1,  
Učiteljska tiskarna.

## Vlada trdno stoji...

LDU Beograd, 9. marca. Po ve-  
steh »Jutarnjega lista« bo »menda«  
prišlo do sporazuma med Pašićem  
in muslimani. Muslimani zahtevajo,  
da se jim odkupi zemlja po dana-  
šnji vrednosti. Potem pa zahtevajo  
tudi avtonomijo šol in cerkve. Vlada  
bo vsekakor popustila tembolj,  
ker so zemljoradniki sklenili, da ne  
vstopijo v vlado.

LDU Beograd, 9. marca. Člane  
zemljoradniške stranke iz Bosne je

vodstvo poklicalo v Belgrad. Infor-  
mirani krogi spravljajo to v zvezo  
s pogajanjimi med vlado in muslimani.

Ta-le »menda« je najbolj imen-  
ten. Ampak Turki so dragi, silno  
dragi! Vlada ima sicer mnogo de-  
narja, pa vendar! Trdno pa le  
stoji...

## Dogodki v Rusiji.

A. Resne vesti.

LDU Moskva, 9. marca. (Brez-  
žično.) Ljudski komisar za zunanje  
posle Čičerin je objavil vladno iz-  
javo, da poročila inozemskih listov  
o velikih nemirih v Petrogradu in  
Moskvi niso resnična. Tudi ni v  
Kronstadtu splošnega upora, temveč  
upor se je samo moštvo vojne lauje  
»Patropavlovsk«. Drugi pomorščaki  
se upora niso udeležili razen neka-  
terih, ki so bili pod vplivom cari-  
stičnih častnikov. Vesti o obstrele-  
vanju Petrograda in o uporih mo-  
štva v fortih so izmišljene.

LDU London, 9. marca. (Brez-  
žično.) Iz Helsinkisa javljajo, da  
je bil sprito resnega položaja Tro-  
ckij imenovan za diktatorja z neo-  
mejeno močjo in da se je podal v  
Petrograd.

LDU Berlin, 8. marca. Listi jav-  
ljajo iz Rige: Po semkaj došlih ve-  
steh se sovjetski vladi dosedaj še  
ni posrečilo, polastiti se upornega  
Kronstadta, kjer je revolucijski ko-  
mite, ki obstoji iz socialnih revolu-  
cionarcev desnice, prevzelo vso ob-  
last. Ta komite razširja brezžične  
brzjavke in pozivlje ruski narod k  
uporu proti Moskvi. Uradna mo-  
skovska brezžična brzjavica javlja,  
da je v Petrogradu vse mirno. 8000  
petrogradskih mornarjev je baje na  
zborovanju 5. marca sklenilo podpi-  
sati sovjetsko vlado. Sinovjev in  
Kalinin baje nista bila aretirana.  
Tukajšnji zastopnik sovjetske vlad-  
e stoji v normalni zvezi z Moskv-  
o in Petrogradom.

B. Očitne laži.

LDU Varšava, 9. marca. (Brez-  
žično.) Vesti iz Rige potrjujejo, da  
sta bila Zinovjev in Kalinin areti-  
rana.

LDU Varšava, 9. marca. (Brez-  
žično.) Proti Kronstadtu poslana  
rdeča armada, po številu 50.000  
mož, ne kaže posebnega veselja za  
bojevanje. Iz gubernij Orlov, Har-  
kov, Saratov in Kaluga javljajo o  
kmetijskih uporih.

V začetku je bil »Lugano«, lep  
kraj ob laško - švicarski meji, od-  
koder so pošiljali v svet časniške  
»race«. Isto vlogo sta prevzela za  
časa revolucije v Rusiji najprej  
»Stockholm«, za njim pa »Helsing-  
fors«.

Vse na nadkriljuje »Varšava«!

## Dogodki v Nemčiji.

Zmaga brez krvi.

LDU Mainz, 8. marca. Zavezni-  
ške čete, ki so zasedle Düsseldorf,  
so ponoči dosele semkaj in zasedle  
mesto. Postopale so tako, da po  
možnosti niso rabile orožja. Belgijske  
čete so prišle v mesto, franco-  
ske in angleške pa so zasedle desni  
renski breg in vkorakale v mesto  
od južne strani. Na reki se je zbralo  
zavezniško rečno brodovje, ki se je  
pripravljalo k napadu.

Stališča nemških strank.

LDU Berlin, 8. marca. V nem-  
ško - nacionalni ljudski stranki mo-  
nijo, da so zavezniški sedaj kršili  
versaillesko mirovno pogodbo, ki

vsled tega za Nemčijo ni več obve-  
zana. Nemčija torej ni več obvezana  
izvršiti mirovne pogodbe. To stali-  
šče bi morala zavzeti tudi državna  
vlada.

V socialno - demokratski stran-  
ki pa menijo, da Nemčija iz izida  
londonske konference ne sme izva-  
jati, da ne bi izvršila prejšnjih ob-  
veznosti.

V neodvisni socialistični stranki  
upajo še vedno, da bo angleško in  
francosko delavstvo vplivalo na  
svoje vlade, da bi se vzpostavila  
pogajanja z Nemčijo.

Francoski socialisti v Berlinu.

LDU Berlin, 8. marca. »Dena«  
javlja, da se francoski socialistični  
voditelj Renaudel mudi v spremstvu  
glavnega urednika lista »Humanite«  
v Berlinu. Oba socialistična vodite-  
lja imata nalogo, stopiti v zvezo z  
vsemi socialističnimi strankami  
Nemčije, da se pripravi konferenca  
angleških, francoskih in nemških  
socialističnih strank, na kateri bi se  
desetel sporazum med delavskimi  
strankami omenjenih držav za  
praktično delo pri obnovi opustoše-  
nih ozemelj Francije. Konferenca se  
bo vršila že v najkrajšem času.

Obsedeno stanje in cenzura.

LDU Berlin, 9. marca. Listi po-  
ročajo iz Düsseldorfa: General De-  
goutte je izdal odredbo, s katero se  
proglasa obsedeno stanje nad Düssel-  
dorffom in zasedenim ozemljem. Vse  
stavke so prepovedane. Uradniki  
imajo vršiti nadalje svoje posle pod  
kontrollo zasedenih oblasti. Z izje-  
mo mednarodnih D-vlakov in de-  
lavskih vlakov je ves promet v za-  
sedeno ozemlje in venkaj ustavljen.  
Vsak potnik se mora izkazati s po-  
sebnimi dokumenti. Poštni, brzo-  
javni in telefonski promet je dovo-  
ljen le pod kontrolo. Število policijs-  
kih uradnikov so določile zasedbe-  
ne oblasti. Število francoskih zased-  
benih čet v Düsseldorfu znaša od  
3000—4000 mož.

LDU Koblenz, 8. marca. Med-  
zavezniška poreska komisija je iz-  
dala dve novi odredbi, ki stopita ta-  
koj v veljavo. Po prvi odredbi uve-  
dejo zasedena območja telefonsko  
in brzojavno cenzuro za osem dni.  
Ta cenzura se more vedno zopet  
podaljšati za osem dni. Cenzura ve-  
lja tudi za vesti o premikanju čet.

Nemci zapustili London.

LDU London, 8. marca. Nemško  
odposlanstvo je danes odpotovalo  
s posebnim vlakom. Dr. Stamer,  
nemški poslanik se odpravi danes v  
Berlin.

## Čehi mobilizirajo proti Nemcem.

LDU Praga, 8. marca. Glede  
govoric, ki so se razširile o mobiliz-  
aciji, poroča »Pravo Lidu«, da so  
socialnodemokratski poslanci od  
merodajnih strani dobili zagotovilo,  
da se je treba pripraviti na »eventu-  
alnost« spričo dogodkov, ki se od-  
igravajo na Nemškem, ako bi do-  
godki na Nemškem imeli posledice  
za češkoslovaško republiko.

»Eventualnosti« — to je lep iz-  
raz, namesto da bi odkrito rekli, da  
Čehi mobilizirajo.

## Poljska in Romunija.

LDU Varšava, 8. marca. Pred  
odhodom poljskega zunanjega mini-  
stra Sapiehe iz Bukarešte se je ob-  
javil nastopni uradni komunik: Za  
bivanja kneza Sapiehe v Bukarešti  
se je na več konferencah med zuna-  
jnima ministroma Romunije in Polj-  
ske doseglo popolno soglasje glede  
političnega položaja obeh držav. Z  
zadovoljstvom sta izjavila oba mini-  
stra, da popolnoma soglasata glede  
političnih ciljev obeh držav. Ti cilji  
zasledujejo ohranitev tako težko  
pridobljenega miru in jamstva za  
politiko miru.

LDU Varšava, 8. marca. »East  
Express« javlja iz Bukarešte: Ro-  
munski listi poročajo, da so boljše-  
vistični časopisi priobčili komunik-  
e, ki razpravljajo o odnosih med so-  
vjetsko Rusijo in Romunijo. Čiče-  
rin je sporočil romunski vladi, da  
Rusija in Ukrajina nimata nobenih  
sovražnih namenov proti Romuniji.  
Ako Romunija sprejme predloge so-  
vjetske vlade, je vsaka možnost za  
zapletljaje izključena.

Za slučaj spomladanske boljše-  
viške ofenzive proti Romuniji so se  
morali Rumuni ozreti po zavezniških.  
Prvi so se oglašili Poljaki. Mogoče  
sami iz svoje volje vsled tradicio-  
nelnega sovražstva poljskega plem-  
stva (ne naroda!) do Rusov, ali pa,  
kar je še verjetnejše, na francoski  
pritisk. Če bi se šlo samo za obrambo,  
bi se še našla kakšna opravilna  
beseda za poljsko - rumunsko  
zahrbtnost, toda gre se bržkone za  
več. Kjer so Francozje vmes, je po-  
vsod nesreča.

## Iz ustavnega odseka.

LDU, Beograd, 8. marca. 28. sejo  
ustavnega odseka je otvoril predsednik  
dr. Nemčić ob desetih dopoldne. Razprava  
o členu 81 se nadaljuje. Sprejet je bil prvi  
oddelek, ki govori o vojaški dolžnosti in  
o sestavi vojske.

Drugi oddelek, ki govori o vojaških  
sodiščih se je odgodil, dokler se vojni mi-  
nister o tem oddelku ne sporazume z  
vlado.

Prešlo se je na razpravljanje o čle-  
nu 82. Prestopke, ki jih napravijo držav-  
ljani v družbi z vojak, sodi civilno sodi-  
šče. Tudi ta člen je bil soglasno sprejet.

Člen 83: »Noben državljan po konča-  
nem 20. letu ne more dobiti državne služ-  
be, ako ni po določilih vojnega zakona  
odslužil roka v vojaški službi ali pa bil  
oprosčen.« Ta redakcija je bila sprejeta z  
večino glasov.

Posl. dr. Pavičič (narodni klub) pre-  
dлага, naj se vstavi v ta člen še ta-le stav-  
ek: »Za ureditev notranjega reda in mi-  
ru se more uporabiti vojska samo na za-  
hitev pristojne civilne oblasti. O uporabi  
orožja proti državljanom bo določal pose-  
ben zakon.« — Vojni minister meni, da že  
zakon o javni varnosti predpisuje, kdaj se  
sme uporabiti vojska in da torej tega ni  
treba še v ustavi izrecno povedati.

Dr. Sušnik (jugoslov. klub) govori na-  
to o zlorabi oblasti od strani vojske. Mini-  
ster za konstituantno sprejme predlog dr.  
Pavičiča, da se more uporabiti vojska sa-  
mo na zahtevo civilnih oblasti. Predlog  
posl. dr. Pavičiča se nato soglasno sprej-  
me kot člen 84 v oddelku, ki govori o  
vojski.

Sprejme se tudi člen 85: »Tuje vojske  
se ne morejo postaviti v službo naše države  
in vojska naše države se ne more postaviti  
v službo kake tuje države.«

Prejde se na I. oddelek, ki govori o  
izpremembah ustave. Ker je ta oddelek se-  
stavljen na podlagi dvodnevnega sistema,  
se seja za četrt ure prekine, da bi ožji od-  
sek mogel dovršiti izpremembe, ki se na-  
našajo na določila o enodnemnem sistemu.  
Nato se ves enajsti oddelek z malo izpre-  
membo sprejme, da je za izpremembo  
ustave treba tripetinsko večino od vsega  
števila poslancev. Predloge za izpremem-  
be v ustavi more staviti narodna skupšči-  
na ali kralj. O teh izpremembah določa na-  
rodna skupščina s kraljem.

Radikalec Ljuba Jovanović predlaga,  
naj se danes še ne razpravlja o členu 86,  
ampak šele na prihodnji seji, in da se dne  
9. marca podaljša delo interparlamentarne  
konference, da se doseže medsebojni spo-  
razum glede onih členov vladnega ustav-  
nega načrta, ki so ostali nerešeni, kakor  
tudi o členu 86 in o tretjem oddelku usta-

ve, ki govori o državnih oblastih. Posta-  
nec predlaga nadalje, naj se na tej konfe-  
renci rešujejo tudi oni členi, ki govorijo o  
svobodi vere in prepričanja. Njegov pred-  
log se sprejme, nakar predsednik dr. Nja-  
čić zaključil sejo ob dvanajstih in pol in  
odredi prihodnjo za 10. t. m. ob devetih  
dopoldne.

## Naša industrijska politika.

Slovenske pokrajine so razme-  
roma revne in le s težavo morejo  
prehranjevati naše kmečko prebi-  
valstvo. Bogata pa je naša zemlja  
drugih zakladov, ki se pa izpremene  
v zaklade šele takrat, če jih dvigne,  
obdela in izdela delovna roka.

Ta roka pa ne sme delati. Ta  
roka ne sme dvigati zakladov iz  
zemlje, da plačamo primanjkljaj v  
hrani, ta roka se ne sme gibati, da  
se oblečemo in obujemo tako, kakor  
se oblačijo in obujemo evropsko ci-  
vilizirani ljudje, ta roka se ne sme  
premikati, da bi plačevali svoje kul-  
turne ustanove eventualno sami,  
ampak ta roka naj miruje na povelje  
enega samega mogotca v belgraj-  
skem trgovinskem ministrstvu!

Komaj je minilo par tednov, kar  
so se vršile v Belgradu gospodarske  
konference, katerih so se udele-  
žili tudi zastopniki slovenskih de-  
lavskih organizacij, a že zopet grozi  
nov ferman! Delavski zastopniki  
so prinesli v Belgrad obširen stati-  
stičen material s seboj, ki jasno  
dokazuje, da mora vzeti celo indu-  
strijo v Sloveniji vrag, ako se ne  
najde pravočasno pomoč. Delavski  
zastopniki in zastopniki gospodar-  
skih organizacij iz Slovenije so tu-  
di predlagali potrebna sredstva, zla-  
sti glede carin, da se obdrži sloven-  
ska industrija vsaj na življenju in z  
njo vred nekaj tisoč slovenskih de-  
lavskih rodbin, in pameten človek  
bi mislil, da se bodo ti praktični na-  
sveti vendar upoštevali! Konference  
se vendar ne sklicujejo zato, da ho-  
dijo delegati gledat na uro?

Pa ne! Minister ima sicer dobro  
voljo, toda on ima eno veliko napa-  
ko: on je Slovenec in ni član »beo-  
gradske porodice«! Zato ne odloču-  
je on, ampak odločuje gospod na-  
čelnik ali dva načelnika, ki stojita  
pod tako mogočnim vplivom in za-  
ščito ne srbske, ampak cincarske  
»beogradske porodice«, da jih tudi  
tristotavžent ministrov — Sloven-  
cev ne premakne z mesta!

Kakšnega kalibra so gospodje v  
trgovinskem ministrstvu, ki naj od-  
ločajo o usodi nekaj tisoč slovenskih  
delavskih rodbin, najbolje ilustrira  
sledenja dogodbica:

Prišli so k njemu industrijski ko-  
vinške stroke iz Slovenije. Jamrat  
in stokat seveda. Razložili so mu

seveda natanko, da bodo morali  
uzasniti »Martinove« pečli, če jim  
carina onemogoča dobiti potrebnih  
koks. Nato je rekel ta čudni ženič:  
Pa delajte stole!

Gospod si najbrže predstavlja  
»Martinovo« peč kot neko svetov-  
no čudo: Če mečeš zgoraj vanjo ru-  
do in koks, teče iz nje železo, če pa  
mečeš vanjo drva in stare »poraj-  
kline«, pa lezejo spodaj stoli in mize  
iz nje!

Taki možakarji vodijo pri nas  
trgovsko in industrijsko politiko!  
Ampak blizu mu ne moreš za vrata  
ne. Tudi sam minister ne! Njegova  
naloga namreč ni, da čuva in brani  
državne koristi ali celo koristi in in-  
terese tistih, ki delajo, ampak on  
mora varovati edino-le koristi in in-  
terese nesrbske »beogradske poro-  
dice«! Slovenski delavci bo smel  
delati in zaslužiti v svoji domovini  
še takrat, kadar mu bo to milost-  
ljivo dovolila tista lepa družba ci-  
ganske, rumunske in grške, ali ka-  
kor pravijo Srbi na kratko: cincarske  
krvi, ki danes neusmiljeno ropa  
in pleni celo državo s Srbi vred, in  
pa tisti gospodje v belgrajskih mi-  
nistrstvih, ki sede na svojih mestih  
kot reprezentanti te imenitne »po-  
rodice«!

Naši listi pogosto tožijo, da v na-  
ših krajih narašča neprijaznost ali  
celo sovražstvo proti Srbom. Ali je  
to čudno? Delavec ve, da prihajajo  
naredbe, ki mu ubijajo eksistenco  
doma, iz Belgrada in on ve le, da  
se v Belgradu Srbi gospodarji. On  
ne ve, da v Belgradu niso gospo-  
darji Srbi, ampak nekaj cincarskih  
rodovnin! Zato se seveda obrača  
njihova jeza — in to upravičena je-  
za! — proti tistim, katere oni sma-  
trajo za krivce svojega zla!

Danes preti pogin naši kovinski  
industriji, jutri bo prišla kakšna dru-  
ga na vrsto, pojutranjem pa tretja.  
Iz Belgrada nas bo pa kakšen tak  
ženič, kot smo ga omenili zgoraj, to-  
lažil z izrekom: Delajte stole —  
magari v »Martinovi« pečli!

Kolikor dalje bo trajal tak ne-  
srečni sistem, toliko glasnejši bo  
klic po avtonomiji! Ali pa še več!

Krivi pa tega krika ne bodo oni,  
ki kriče in bodo kričali, ampak oni,  
ki nosijo moralno odgovornost zanj!

## Nova vlada na Hrvaškem.

Po dolgih pogajanjih v Belgradu  
se je končno le rešilo vprašanje, kdo  
naj bo novi ban na Hrvaškem: od-  
ločili so demokrati za dr. Tomlje-  
noviča, bivšega podbana.

Novi ban je znan kot silno ener-  
gičen mož, ki je brezobziren do  
skrajnosti. Vlada v Belgradu je oč-  
vidno smatrala, da je ravno tak mož  
na Hrvaškem prepotreben; mož, ki  
se ne bo plašil v danem slučaju tudi  
nobeneza nasilja, ako to zahtevajo  
tisti gospodje, ki danes v Belgradu  
odločujejo.

Današnje politično stanje na Hr-  
vaškem je silno zaostreno in raz-  
merje med glavnimi političnimi  
strankami je skrajno napeto. Tak  
položaj zahteva navadno diplomatsko  
- spretnega državnika, ki zna in  
razume izglajevati nasprotstva s  
kompromisi, dokler se razburjeni  
duhovi ne pomirijo.

Dr. Tomljenović pa ni mož kom-  
promisov.

To je pokazal in dokazal že kot  
podban. On je nastopil proti Radiću

z vso strogostjo. Radić sam je mor-  
al v večmesečno ječo, ker se ni  
uklonil sili, in njegove pristaje so  
črtili kot »prevratne elemente« vsi  
listi. Navajali so tudi številne doka-  
ze o njegovem veleizdajniškem de-  
lovanju, toda čudno je ostalo kon-  
kreci koncept le, da ga vkljub vsem  
»dokazom« niso postavili pred red-  
no sodišče prav mnogo mesecev,  
tako da se je vera v resničnost  
»dokazov« prav znatno omalala v  
vseh glavah, ki še samostojno mi-  
slijo!

Pritisk pa, ki ga je izvajal pod-  
ban dr. Tomljenović na Radićev po-  
kret, je rodil silen odpor v ljudstvu.  
To se je jasno pokazalo pri volitvah,  
ki so prinesle Radiću okrog 60 man-  
datov na Hrvaškem, kar je bila sa-  
mo posledica in rezultat dr. Tom-  
ljenovičevega podbanovanja!

Sedaj prihaja dr. Tomljenović iz  
Belgrada v Zagreb kot vrhovni šef  
hrvaške uprave. Kakor je razvidno  
iz razgovora, ki ga je imel z dopis-  
nikom velikega nemškega lista, pri-



haja v Zagreb z istimi metodami, s katerimi je delal politiko kot podban. Ali ne bo dosegel istega rezultata?

On se bo opiral pri zatiranju vseh »prevratnih elementov« v prvi vrsti na znano Drašković - Vesničev »Obznana«.

Ta »Obznana« je bila naperjena spočetka proti komunistom, danes pa se kaže vedno očitneje, da je to neka univerzalna žavba, ki naj izleči bolno državno telo ne le od komunistov, ampak sploh od vseh, ki današnji vladi niso po volji!

Na Hrvaškem pride za komunisti na vrsto Radič, potem klerikalci, potem socijalisti, potem Narodni klub, potem bogvekd še vse! Radič seveda to dobro ve in je tudi pripravljen na vse.

Da bo prvi boj veljal Radičevi stranki, sledi iz tega, da so vsi zagrebški listi, ki podpirajo današnjo vladu, kot na komando prinesli dolge članke, katerih vsebina so nova »senzacionalna odkritja« o protidržavni propagandi hrvaških separatistov v Italiji, na Ogrskem i. t. d., s katero zopet spravljajo v zvezo Radiča po starem receptu. Te stvari se boro danes že jako dolgočasno, in niso nič drugega kakor prazne trditve brez dokazov, interesantne pa so zato, ker se boro kot jasna introdukcija v novi politični kurz na Hrvaškem, ki ga naj inavgurira novi ban.

Radič bo seveda napovedani boj sprejel. To se vidi iz izjave, ki jo je dal dopisniku belgrajske »Pravde«: »Imenovanje dr. Tomljenovića za hrvaškega bana smatramo za nesrečnejšo idejo, ker so demokracije na Hrvaškem v manjšini, toda mi smo sklenili, da se bomo pokorili zakonu in bomo počakali, da pride čas za odločevanje s kroglicami.«

Takrat bo Radič dobil še več mandatov kot danes, če ne bo postal pametnejši ali gospod ban ali pa belgrajska centralna vlada.

## Kaj pa to pomeni?

### Strokovne organizacije, pozor!

V Belgradu so najprej strašili z naredbo o delu in redu in jo končno uveljavili, ne da bi jo bili do danes v večjem obsegu uporabili. Potem so prišli z naredbo proti komunistom, kar vse pomeni silno reakcijo narnost v današnjem prosvitljenem veku. Svobodo, dasi niso bile velike ne v Srbiji ne v Avstro-Ogrski pred vojno, se omejujejo in kratijo državljanom še — po dokončani svetovni vojni. To je znak prevladajočih potenc, ki se v vojni niso ničesar naučili.

V Belgradu pa pripravljajo še nov atentat na delavske strokovne organizacije. Dan za dnevom prihajajo vesti iz Belgrada, v katerih se poroča, da se izdeluje v ministruvstvu naredba oziroma zakon, ki bo nekoliko podoben staremu avstrijskemu društvenemu zakonu, deloma pa bo obsegal tudi določbe, ki se tičejo delavskih medzinskih gibanj in odgovornosti za gospodarske posledice, kakor veljajo že na Angleškem in v Zedinjenih državah. Po teh določbah sme namreč razredna justica kakršna pač je danes še vedno v razredni državi običajna, obsojati organizacije na odškodnino, ne da bi čutila, da dela s tem krivico enemu deli državljanov.

Glavno pa je, kar naglašajo belgrajska poročila, da bodo morale strokovne organizacije puščati vnevar vsakršno politiko, to je, biti bodo morale popolnoma gospodar-

ske ter da bodo pod policijskim nadzorstvom. Kaj to pomeni, ve le tisti, ki razume, kako je vse gospodarstvo odvisno od politike, da je namreč gospodarstvo posledica politike slabe ali dobre. Jasno je, da se utegnejo glasiti nove določbe društvenega zakona tako korenito reakcionarno, da poklicne ali strokovne organizacije niti ne bodo mogle protestirati ali razmotrivati o še tako bedasti politiki, ki utegne neposrednim slojem biti v jako dalekosežnem zmislu škodljiva.

Naše znano stališče je, da so interesi delavstva oziroma razredne delavske organizacije tako tesno spojeni s politiko, da je sploh nemogoče začrtati mejo med politiko in gospodarstvom. Vsakršno omejevanje strokovnih organizacij v tem pogledu je torej napačno na obrambno možnost in sposobnost organizacij, katerih delovanje je že po sedanjih zakonskih določbah silno ohranjeno.

Opozarjamo danes na ta atentat na strokovne organizacije. Kljub temu, da so komunisti silno oslabil delavsko gibanje v državi, so naše organizacije vendar faktor, ki se more postaviti v bran takemu načrtu. Ne čudijo bi se, če bi te reakcijske načrte kovali znani nazadnjaški klerikalci, čudimo se pa, da je kaj takega mogoče pod egido takozvanih naprednih in demokratičnih strank. Očividno tukaj izrablja svoj vpliv znana bankrota, ki danes prevladuje v državi v vsem javnem življenju. Atentat, ki ga namerava vhitopiti ta tajna reakcijska sila, utegne biti za delavsko gibanje grozovitih posledic, ker jim podveže življenske žile.

Delavstvo, pozor torej na dogodek, ter povej, da si ne daš jemati svoje stare pravice in naravno pravo do življenskega boja.

Bankokrat, roke proč!

## Politične vesti.

+ Bolgarski notranji minister v Belgradu. V Belgradu pride za dva do tri dni bolgarski minister za notranje stvari g. Dimitrov. Svrha njegovega prihoda ni znana in tudi ne, ali ga bo g. Pašić sprejel. — Svrha njegovega obiska je z ozirom na dogovore v Nemčiji in Rusiji prav dobro znana.

+ Je že začel? Včeraj je ministrski predsednik Pašić sprejel novega francoskega poslanika g. Simonsa.

+ Delavski sindikati pod kontrollo! Posebna komisija ministrstva za socialno politiko izdeluje naredbo, ki se tiče delavskih sindikatov. — Škoda dela in pi-sarje!

+ Pomoč za cariste. Finančno ministrstvo je odobrilo nakladen kredit za pomoč ruskim beguncem. — Mi nimamo nič proti dajanju podpor re potrebnim ljudem. Toda v prvi vrsti bi se morali upoštevati vendar domači reveži, ali ne? Mi se čudimo, da se ni še našel noben iz Rusije se vrnišči ujetnik, ki bi imel toliko pameti, da bi se bil prigrabil pri francoskem konzulatu kot »ruski izbeglica« in potem vsekoli našo državo podporil!

+ Delavcev se boje! Kakor poroča »Vorwärts«, je francoski general Lerond prepovedal tajniku mednarodne strokovne organizacije, angleškemu voditelju »Trade-Union« in predsedniku zveze francoskih strokovnih organizacij vstop v Gorenjo Slezijsko. Kakor je znano, se bo vršilo v Gorenji Slezijski v kratkem ljudsko glasovanje za pripadnost ali nepripadnost k Nemčiji. Sleparij je tam seveda še več kot na Korškem.

+ Cievartić in demokracija. Klub demokratske stranke v Belgradu je imel sejo, na kateri se je sestavila nekaka komisija, ki

bi naj napravila potrebne korake proti Cievartiću. Ta je namreč v »Beogradskem Dnevniku« napadel ministra notranjih zadev Draškovića — Zakaj ga je napadel, bo vedel sam najbolje. Razumemo, da je demokritika njihovih grehov zelo neprijetna stvar, če pa mislijo s posebnimi komisijami zadevo rešiti, potem — morajo imeti presneto slabo vest. Poznamo take komisije!

+ Radičeva stranka je izdelala svoj ustavni načrt. V nedeljo je ožji strankini odbor v Zagrebu razpravljal o tem svojem načrtu v specialni debati.

+ Državnopravni položaj Vzhodne Galicije. Lene 23. pr. m. v Parizu zborujoči svet Zveze narodov je preciziral državno-pravni položaj Vzhodne Galicije in določil: 1. Določbe mirovne pogodbe o pravicah narodnostnih manjšin na Poljskem se ne morejo uveljaviti na teritoriju Vzhodne Galicije, ker leži Vzhodna Galicija izven mej Poljske. 2. Določbe o izvrševanju mandatov in kontrole Zveze narodov nad mandatari se v Vzhodni Galiciji ne morejo izvrševati, ker Poljska ni bila z nobenim mandatom poverjena, da uvede v tej deželi svojo upravo. 3. Poljska je začasno le vojaški okupant Vzhodne Galicije, ki je suveren po pa države entente. — Ententa torej varuje Vzhodno Galicijo kot nekak poseben državno-pravni objekt. Vseled tega mednarodnega položaja Vzhodne Galicije poljska okupacijska vlada ne sme zahtevati od vzhodnogaliciskega prebivalstva, da se proglase za državljane poljske države; prav tako Poljska nima pravice na tem ozemlju rekrutirati niti kastiati zakonov, ki so bili tu v veljavi do poljske zasedbe, ne sme razpuščati oblasti ali vzpostavljati nove, ne sme premeščati uradnike na poljsko ozemlje, ne sme dohodkov iz Vzhodne Galicije uporabljati za potrebe poljske države in ne sme državljane Vzhodne Galicije klicati na odgovornost, ako le-ti kršijo državljansko pravo Poljske. — Potemtakem ima Vzhodna Galicija odsej svojo legalno podlago in

Poljska nadaljevati svojo dosedanje prakso vladanja v Vzhodni Galiciji. — Poljska vlada namerava zoper te določbe vložiti v Parizu protest. — Gori opisani državno-pravni položaj Vzhodne Galicije velja dotlej, dokler kaka določena vlada ne dobi mandata nad tem ozemljem.

+ Francozje imajo smolo. General Kozlovskij je v petek poslal petrogradskim komunistom ultimatum, kjer jih pozivlje, naj se v treh dneh umaknejo iz Petrograda. Tozadevna pogajanja niso imela uspeha. — To je popolnoma umevno. Kdo se bo pa udal generalu, ki ima tako lepo ime? Če bi bili izbrali Francozje kot vodjo kronštadtskih ustaev generala Zmagovskega, bi bilo to vse drugače — ampak Kozlovski?

+ Španski ministrski predsednik — ubit. Ko je snoči ministrski predsednik Dato zapustil zborniško poslopje in se odpravil z avtomobilom, so ga neznani storilci usmrtili s strelji iz samokresov. — Meščansko časopisje javlja, da so ga ubili delavci — seveda!

+ Boj ogrske vlade proti strokovnim organizacijam. »Regeli Hilek« poroča iz Pešte, da pripravljajo v tamošnjem trgovskem ministruvstvu zakonski predlog, ki bo onemogočil vodjem delavskih strokovnih organizacij izrabljati moči, nakopičene v gospodarskih organizacijah, v politične namene. Ta predlog zagotavlja gospodarsko delovanje strokovnih organizacij.

+ Proti volinim zločincem boljševiškega militarizma je izdala češkoslovaška socialna demokracija oklic. »Neglede na to, da kompromitirajo ideje revolucije in mednarodnega socializma, so — pravi oklic, ki je naperjen proti vpadu v Gruzinsko-boljševiki zahrbtno napadli socialistično republiko!«

+ Vseukrajinski kongres sovjotov je bil odprt v Harkovu. V imenu vseukrajinskega osrednjega izvrševalnega odbora je podal Rakovski poročilo o zunanji situaciji Ukrajine.

## Dnevna kronika.

Osebnost. V pravoslavje je prestopil, kakor poročajo, rektor ljubljanske univerze prof. Rikard Zupancić — pred tem krstom z imenom Richard Suppant-tschitsch.

Rabinec in mufti. Kakor javljajo iz Belgrada, so sklenili, da se službi vrhovnega muftija in glavnega rabina smatrajo za »ukazne«, t. j. za državne s pravico do penzije. Ker imamo tudi v Ljubljani »novo vero«, ki ima že svojega »papeža«, upamo, da bo tudi ta v kratkem postal najmanj hofrat.

Razpuščene strokovne organizacije bodo v smislu nove naredbe, katero izdeluje ministrstvo za soc. politiko, zopet dovoljene, toda organizirane morajo biti na popolnoma gospodarski podlagi. Bodo pod nadzorstvom politice! — Živela svoboda pod demokratskim političnim nadzorstvom!

30letnik Miklošičev smrti se spominja nemški na Dunaju izhajajoči list »Reichspost«.

Požega, oziroma deputacija Požegovcev je šla v Belgrad, da tam zahteva, naj bi postalo to mesto samostojno središče, v tem ko bi po sedanjem načrtu spadalo pod Osijek.

Potvarjalec mleka. V onih mirnih, predvojnih časih je tržno nadzorstvo ljubljanskega magistrata marljivo in vestno vršilo svoje funkcije. Tržnega nadzorstva organi so vodili strogo kontrolo nad mlekom. Med vojno in skoro do zadnjih časov je ta mestni urad opustil to hvalevredno funkcijo. Mlekarice in prodajalke mleka so se vsled dobrohotne brezbrčnosti tržnih organov popolnoma razvadle in uganjale so naravnost brezvestne manipulacije z mlekom. Ko so se v zadnjem mesecu pojavile neštevilne pritožbe, ker občinstvo ni že nikjer dobivalo za drag denar poštenega mleka, se je slednjič tržno nadzorstvo zganilo in je v zadnji polovici meseca februarja počelo

kontrolirati mlekarne in okolišanske mlekarice. Izvršeno je bilo več kemičnih preiskav mleka. Rezultati teh preiskav pa so bili naravnost presenetljivi. Preiskave mleka so dognale, kako so nekatere prodajalke in mlekarice znale izrabljati svoje konsumente, ko so jim prodajale z 20 do 50% z vodo pomešano mleko za pristno proti visoki ceni. Na podlagi teh kemičnih preiskav je mestni magistrat sedaj ovadil 13 oseb, prodajalk v Ljubljani in okolišanskih mlekaric državnemu pravdnstvu zaradi potvorbe mleka v smislu zakona o ponarejanju živil. I. Kdo so potvarjalci in kakšni so rezultati kemičnih preiskav? Nekatere ljubljanske prodajalke so mleku, itak že posnetemu, prilivale znatne količine vode. Naslednji »krševalci mleka« so ovadeni: I. Ferdinand Neržima v Krizevniški ulici. Preiskava poskušnje njegovega mleka je opravila na dan, da je ta prodajalec prodajal mleko s 50% prilite vode. Njegovo mleko je imelo le 1,5% maščobe. 2. Antonija Lotrič, prodajalka v Florijanski ulici št. 7. Mleko je imelo 30% vode in 2,1% maščobe. 3. Marija Podjed v Florijanski ulici št. 9. Mleko pri njej 20% vode in 2,4% maščobe. 4. Ana Cotman v Gradišču. Mleko 30% vode in 2,1% maščobe. Prodajala pa je tudi zelo posneto mleko z 1,3% maščobe — seveda za drag denar. 5. Antonia Jese, prodajalka na Rinski cesti št. 8, ki je imela že enkrat sitnosti zaradi moke, je prodajala mleko z 20—30% prilite vode. — II. Kako manipulirajo z mlekom okolišanske mlekarice? Ta zanimivost tvori posebno poglavje Okolišanske mlekarice imajo pri mleku dvojno prakso. Ene mleku posnamejo maščobo do skrajnosti in potem vozijo v Ljubljano to popolnoma maščobo posneto mleko in je konsumentu prodajajo za pravo. Druge zopet mleko posnamejo, a temu posnetemu prilivajo še znatne odstopke — vode. Ljubljanski de-

lavec in tvoja družina pa plačuj to »brogzo« za drag in pošten denar. Od okolišanskih mlekaric je mestni magistrat ovadil naslednje: 1. Ana Camernik iz Glameln, Mleku pridelane 25% vode. 2. Francisko Podgoršek iz Bukovce pri Vodicah, Mleku je prilila 25—45% vode. 3. Ivanka Semrajc iz Jarš, Mleko 30% vode. 4. Antonija Mrhar iz St. Vida, 20% vode. 5. Ivana Snoj iz Stožic št. 27, Polovica maščobe posnete. 6. Miha Kušar iz Podutika je prodajal močno posneto mleko. Vse te osebe se bodo morale v kratkem zagovarjati pred sodiščem zaradi potvorbe mleka.

Velik požar v Ternitzu. Kakor poročajo pozni večerni dunajski listi, je izbruhnil v jeklarnicah v Ternitzu požar, ki je uničil vrtilnice s stroji vred. Škoda cenijo na več kakor 30 milijonov kron. Vzrok je bil menda kratki stik. — Ternitz je velik industrijski kraj na Nižjem Avstrijskem, kjer je zaposlenih tudi lepo število kovinarjev iz naših krajev.

Kemična tovarna v Mostah. Prejel smo: V listih smo čitali že večkrat vesti, da je v kemični tovarni v Mostah vladala korupcija. Občinstvo vsled tega sedaj misli, da so se razmere v tovarni uredile. Toda nekateri še vzlic temu trdijo, da je na korupciji bilo nekaj resnice. Vprašujemo se sedaj samo, da-li je mogoče, da so se od strani uradnikov na račun delavstva godili nedostaki. Govori se, da je neki gospod iz tovarne verjel. Telega gospoda žalibog ni več med nami. Dalje se govori, da je bil s tem gospodom v zvezi še neki drugi gospod. Sedaj sta se baje sprla obratovodja S. in mojster Z. Toda ta spor ni menda važen zaradi delavcev samih, temveč zaradi očitkov, ki jih je mojster Z. napravil obratovodji, trdeč, da si je le-ta ob času prevrata prilastil od demobilizacijskega blaga neko črpalko, ki je bila menda spravljena v vozovih, vsled pomanjkanja prostora spravljanih na progi kemične tovarne. To črpalko je baje popravil in skoro gotovo prodal. Dalje je menda dal g. S. praviti svoj motor brez obvestila ravnatelstva na tovarniški račun. Gospod S. pravi, da mu je popravilo dovolil prejšnji ravnatelj. — Vprašanje je, da-li je ravnatelj montističnih obratov kot sekvestor omenjenih tovarne o teh svareh kaj poučen? — Če je vse to, kar se govori, resnica, je blatavoše, kakor korupcija. Ali je stvar v redu, če mora delavstvo molčati, če vidi kaj takega? Molčati zato, ker bi ga sicer g. S. vrzel na cesto in pospeševal brezposelnost? Naj se torej naše višje oblasti prepričajo na isti način, kakor v državni cinkarni v Celju, če je res, da je vladala in da še mogoče vlada korupcija v tej tovarni! Na dan z resnico!

Z vsučilišča. V torek, dne 8. marca je začel na ljubljanski juridčni fakulteti svoje predavanje o »Pravni zgodovini južnih Slovanov« bivši profesor kijevske sedaj kontraktualni redni profesor ljubljanske univerze, g. prof. Jasinski-Niketič. — Za predavanje je vladalo med študenti veliko zanimanje.

Prekinjenje telefonskega prometa. Poštno in brzojavno ravnatelstvo v Ljubljani naznanja, da se bo telefonski prevodni objekt na belgijski vojašnici povodom rekonstrukcije tukajšnjega telefonskega omrežja v času od 10.—13. tm. preloži. Radi tega bodo v navedenem času izključeni iz prometa telefonski naročniki s sledečimi naročniškimi številkami: 4, 53, 59, 60, 107, 110, 244, 247, 253, 276, 337, 341, 351, 356, 363, 368, 415, 446, 447, 555, 556, 569; in sledeče direktne zveze: 1) vojni delegat, licej — glavni kolodvor, 2) inšpektor državne železnice, licej—glavni kolodvor, 3) inšpektorat državnih železnic, licej — obratno ravnatelstvo južne železnice.

Proti plačarini, to je davku, ki ga je plačevati zasebnim službencom poleg osebnih dohodnin, hočejo zavzeti stališče zasebnih nameščenci v Ljubljani. V ta namen sklicujejo shod za četrtek dne 10. tm. ob pol 8 uri zvečer v dvorani mestnega

## LISTEK.

Branislav Nušić:

### Rejenček.

Preložil Cvetko Oolar.

(Dale.)

»Kakšno žensko, križ božji,« kriči zopet pop, »pustite me pri miru! Kdo je to, ki me kar naprej nadleguje?«

»Jaz, policaj,« reče Rista svečano.

Komaj je to izustil pa prideta od nekod kot naročena pred vrata župana in štacunara.

Spogledata se in začudita, kaj se godi pred vrati njihove sobe.

»Ali sta se vi dva nastanila v tej sobi s popom?« se obrne zdaj policaj k njima.

»Da,« odgovorita.

»Pa kje sta bila dozdaj? Gotovo sta iskala kako žensko, ki se razume pri otrocih.«

Ko župan in štacunar vidita, da mu je vse znano, priznata:

»Da!«

»Pa sta jo našla?«

»Nisva!«

»In če bi jo bila tudi našla, nadaljuje Rista, »bi bilo prepozno, pop je že rodil.«

Župan in Jova se prestrašita in ne vesta, ali bi se smejala ali vdrla v zemljo.

»Ali dajte no, odprite vrata, da mu pomagamo.«

»Ali nikar, prosim te, tu ni treba nikakšne pomoči,« reče Jova videč, da hrušč čimdalje bolj narašča.

Medtem so že vsi prihrumeli, sobarica, kuharica, kravar, deček, ki snaži svetilke, in tudi krčmar je zapustil krčmo in prišel, da vidi čudo.

»Jaz kot policaj ukazujem, da se odpre!« zakriči strogo Rista.

To je slišal tudi pop znotraj, in ko vidi, da ni druge pomoči, odpre vrata, in vsa truma udari v sobo. Milic se je razkokočal po postelji in veka kar naprej, in zaman skuša pop, da ga previje. Ko se je zasiljal hrušč, ga je pustil nagega na postelji.

Sobarica prva zaploska z rokami:

»Ju, kakšen lep otrok!«

»In kako velik, kot da ima že dva tedna, doda kuharica.

Pop in župan in Jova se samo spogledajo in nihče ne vé, kaj bi rekli. Župan pride prvi k sebi in reče policaju:

»Prosim te, zapovej vsem, naj gredo ven, a ti ostani tukaj, da ti pojasnim kaj in kako je.«

Rista stori tako, sede, a vsi gredo ven. Župan naroči najprej štiri kave in pove vse po vrsti Risti, kaj in kako je, kako so šli k predstojniku se pritožiti in kako jih je ta odbil.

Risti je bilo šele zdaj jasno, da vse to ni nikakšen dogodek in se sprizani s temi dobri ljudmi in jim še obljubi, da bo sam jutraj prišel ponje, da jih odvede k nekemu zelo dobremu advokatu, ki jih bo naučil boljše nego vsak drugi, kaj in kako naj napravijo z otrokom.

Nato vstane pop, utrujen od trušča in hrušča, da gre spat z otro-

kom. a župan, Jova in Rista odidejo v krčmo, da pijejo.

Rista je, to se razume, vsem pojasnil, da pop ni rodil, in da vsa ta stvar ni nikakšen »dogodek«.

### DVANAJSTA GLAVA.

Prípoved policaja Riste, ki jo je iz spoštovanja napram gosposki treba poslušati, četudi po svoji vsebini ne spada v ta roman.

Tako so sedeli policaj, župan in štacunar Jova globoko v noč in se čudili in križali, kako je mogoče, da se človeku nekaj primeri, čemur se ni nikoli nadejal.

»Mogoče, mogoče, kako ne —« trdi neprestano policaj Rista, »naj vam povem samo, kaj se je menil nekoč pripetilo.«

Štacunar Jova naroči takoj še liter vina, policaj vzame županov zavoček, in si začne delati cigareto, a župan in Jova se primakneta bliže, ja slišita, kaj bo povedal.

»To je bilo v Belgradu,« začne Rista, ko je izoraznil kozarec, ki je

bil pred njim in je štacunar nallil novega, »jaz sem bil takrat žepni tat in kockar.«

Kot da si jima ukazal, sežeta župan in Jova nevedé in hkrati v žep, kjer sta imela denarnico, se odmakneta od Riste, kot da si ju polil s kropom in izbulita oči.

»Nikar se ne čudita in ne bojta,« nadaljuje Rista čisto mirno, »zato sem ravno jaz danes najboljši policaj. V vseh velikih cesarjih pa tako tudi pri nas vzamejo najrajši v službo kvartopirca in žepnega tatu, ker on pozna vse takšne tiče in jim je koj na sledu.

»Tako je,« rečeta s prepričanjem župan in štacunar in se zaupljivo zopet pomakneta bliže k Risti.

»No, rad bi videl,« nadaljuje Rista z nekim ponosom, »sttega, ki naj bo dober policaj, ne da bi bil prežepni tat, Pridem, dragi moj, na sejm, pa poznam vsakega ptčka in vem, kaj mu misli glava, kaj mu misli roka, a kaj noga.«

(Dale nrih.)







godasnj »kitajski zid, ki se vleče ob poti iz Kamnika proti Stranjam. Malo jih je, ki pomislijo, da se za tem zidom skriva gnezdo trpečih, nikdar življenja varnih ljudi, ker za tem zidom je tovarna za smodnik, Barutana v Kamniku. Vsak hip je pričakovati tu eksplozije; oče — delavec ne ve, ali bo videl zvečer svoje otroke ali ne. Tovarna je pod državnim vodstvom in zato bi človek menil: tu je gotovo red in natančnost, da se delavcu s smrtjo pred očmi izplačuje zasluženi denar. A motil bi se, ker že davno bi se imele izplačati neke doklade delavstvu, toda še do danes ta denar vodstvo Barutane pridržuje in zavlačuje. — Gode se v tej jugoslovanski državni tovarni stvari, ki so vredne graje. Da se javnost pouči o ravnanju teh pogostov, bomo še marsikaj osvetlili, ako ne krene vodstvo tovarne na drugo pot in ne da delavstvu, kar mu gre. — Pred časom je bilo vse delavstvo organizirano v močno organizacijo kemičnih delavcev. Po zaslugi komunistov je pa ta organizacija popolnoma razpadla in sedaj nimajo delavci nikake opore. Brez organizacije je to delavstvo, in zato se z njimi postopa, kakor se gospodi zljubi. Protežira se razne »skole«, nevede v delu in postavlja zmožne ljudi v ozadje. Delavci, zavedajte se in pomnite! Par komunističnih hujšakcev je zakrivilo vašo sedanjost razdvojenost. Na vas samih je vse! Ko je bila organizacija, se ni nikdo upal ravnati tako z vami. Dobro imamo še v spominu one čase, ko je bila organizacija v svoji moči. Da, res, ni se čuditi, da potem to razni elementi izkoriščajo in agitirajo protidrjavno. Prihodnjič kaj več. — Prizadeti.

Celje. Na dopis iz Celja, v katerem se omenja g. Frana Koštomaj, brivca v Celju, nam je poslal g. Koštomaj popravek, ki nikakor ne odgovarja tiskovnemu zakonu in ga ne moremo priobčiti. G. Koštomaj trdi, da ni bil nikdar sovražnik delavstva, ter je kot obrtnik politično neaktiven. Podpira pa razna društva brez razlike strukture. Brezko podpira tudi tiste. — To objavljamo kot misli popravka.

Celje. Dne 2. marca se je vršil dobroobiskani shod kovinarjev, na katerem je poročal s. Leskovšek pri Jugoslovani v Gaborju. Podano poročilo o izidu občnega zbora je članstvo vzelo na znanje. Razvila se je živahna debata, ki so se je udeležili ss. Murko, Oset, Mlakar in Guncar. Poročalo se je tudi o položaju delavstva v državni cinkarni. Končno se je sprejela naslednja resolucija: Resolucija, sprejeta na zboru kovinarjev dne 2. marca 1921, v gostilni pri Jugoslovani. Zbrano delavstvo tovarne A. Westen protestira najodločneje proti modernim kapitalističnim nakanam ureditve modernega delavskega delavnega reda po nemškem vzorcu, ki se je uvedel v gori omenjeni tovarni tako, da bi moralo delavstvo namesto 8, sedaj 10 ur delati na dan. Organizirano delavstvo odklanja take kapitalistične mahinacije, s katerimi se hoče zakoniti osemurni delavnik prekoračiti, akoravno bi na teden znašal delavni čas samo 48 ur. Delavstvo oz. zbor ugotavlja, da ob današnji hrani nima delavstvo več ene fizične moči, da bi prenašalo podaljšanje delavnega časa, zlasti pa ne v tovarni, kjer se dela pri strojih. Vseled svetovne krize in pomanjkanja dela je vsak potkus glede prekoračenja osemurnega delav-

nika napad na ubogo delavstvo, s katerim se vstvarja armada brezposelnih, česar posledica bi bila popolna anarhija.

Trbovlje. Če mogoče čitatelji mislijo, da je sedaj pri nas vse v redu, odkar zastopajo delavstvo komunisti, se grozno motijo. Hočemo podati majhno sliko teh bojiščev za delavske interese. Pretečeni tedni so zaupniki rudarske zadruge, vsi komunisti sklenili in naznanili ravnatelju, da se naj delavcem odtegne od njihovega zasluga ostale vinarje izpod krone za izredno bolniško podporo. Mi bi ne imeli proti takšnemu odtegotovanju ničesar, ali stvar je dragačna; odtegotovanju ni mogoča nobena kontrola od strani delavstva, drugič pa zakaj pa imamo bolniško blagajno za družine, v katero plačujemo 30 vinarjev na mesec, kar je namenjeno za izredno podporo, drugič pa imamo svoje organizacije, v katerih si lahko vstvarimo razne fonde, ne da bi imeli ravnatelj kako odločno besedo pri izključno delavskemu denarju. Mi razumemo, da je ravnatelj za taka odtegotovanja takoj pripravljen, ni pa pripravljen tako hitro dati delavcem to, kar jim gre po vseh pravicah. Mi proti takšnemu nezakonitemu odtegotovanju najodločneje protestiramo, ker, če se nemore izplačevati zaradi drobiža, zakaj niso ti tako dobri borci za delavstvo zahtevali, da družba doplača one vinarje, kolikor jih manjka do krone, ker bi družba lažje to prenesla kot pa delavci. Radovedni smo, če bi bil ravnatelj tudi tako naglo pripravljen to plačati, kakor je za to, da se vinarji odtegujejo. — Več delavcev.

Guštanj in stanovanjske zadeve. Kolj po plebiscitu so se priselili v našo dolino

uradi: v Guštanj je prišlo okrajno glavarstvo — ki si je izbralo za svojo pisarno najlepšo zasebno villo, da si je dovolj primernih in večjih poslopij. V sosednje Prevalje pa so prišli sodišče in davčni urad, finančna straža in cariniki, katerim je neka komisija novembra 1920 določila zopet najprimernejša zasebna stanovanja za pisarne. Četudi bi se bila našla primernejša poslopja. Ker je tukaj Družba sv. Mohorja že od leta 1919, je nastalo občutno pomanjkanje stanovanj, da si smo bili prej v tem oziru dobro preskrbljeni. Seveda ako se sili pisarne v stanovanja za družine, kakor so počenjali za časa vojne razvajeni nemški častniki, potem mora zmanjkati prostora v največjem kraju. Vrhutega so se naselili razni nadzorniki, upokojenci in drugi brezposelni ljudje, ki bi prav lahko stanovali drugod in ne v Guštanju in ne v Prevaljah. Zgoraj omenjena komisija pa ni drugega storila, nego določila je hišo za urada, adaptirati pa jih mora občina, ne da bi jo bil kdo vprašal po denarju; prevaljska občina je zelo zadovoljena ima visoke doklade, pa bi morala zidati stanovanja, ki še tega ni mogla povoljno storiti, kar je v uradih do sedaj naredila. Guštanska občina nasprotno nima nobenih dokladov, ker ima dovolj lastne imovine, v trgu so na razpolago stanovanja, to sponad bi zidali in zadeva z uradi bi bila v redu v korist obeh krajev. Mesto torej delati v korist javnosti, so določili končno, da preselijo še okrajno glavarstvo iz Guštanja v Prevalje, ki je že itak prenapolnjeno z inteligenco — Guštanj, bogati in zidanja voljni Guštanj pa izpraznjuje in to vsled trme nekaterih referentov v Ljubljani in nekaterih uradnikov pri nas, ki jim je

za lastno udobnost, ne za korist uradov ali ljudstva. Da bo mera polna, smo dobili na sodišče tri sodnike, dva oficijala, knjigovodjo in ostalega osebja toliko, da še sedeti nimajo prostora za omih par obravnav, ki so na teden. Uradništvo samo je v zadregi in se posmehuje salomonovi modrosti političnih in sodnih referentov v Ljubljani. Občinstvo, ki je brez strehe, pa se ne posmehuje: zato zahtevamo v imenu prebivalstva cele doline, naj se uradi porazdele med oba kraja, naj se sezida za urade potrebne prostore in skrbí naj se za zasebna stanovanja. Nastavljati in premeščati uradnike je lahko, občnam diktirati adaptacijo je še lažje, stanovanja iskati in stroške plačevati je pa druga, seveda ne referentova stvar. — Ako povemo še, da se nas tukaj neznosno obira in se cene od dopoldne na popoldne dražijo smo popisali vse ugodnosti. Gotovi ljudje v Ljubljani delajo ttako, kakor bi hoteli ljudstvo nalašč dražiti in odtujevati.

Dr. D.

Ste nrehlajeni? Imate bolečine v prsih? V grlu? Ali kašljate? Imate nahod? — Dobri prijatelji v takih hudih dneh Vam le Felleriev Elza-ljudi! 6 dvojnatih ali 2 veliki fneclalni steklenici 42 K. Državna trošarina posebel. Zagorski sok zoner kašeli in prsne bolečine 1 steklenica 9 kron.

Slaba hrana Vam le pokrvarila želodec? Fellerieve prave Elza-kroglice ga spravilo v red! 6 skatlic 18 K. Omot in poštnina posebel, a naicenele. Eugen V. Feller. Stubica donia. Fisatrz št. 252. Hrvatska.

Priporočila  
se tvrdka  
Večletna  
garancija.

**Josip Petelinc,**

Ljubljana,

Sv. Petra  
nasip št. 7.  
Popravila  
se sprejema.

**edina tovarniška zaloga**

šivnih strojev v vseh opreih, material in izvršba pred-  
vojna, za rodbinsko in obrtno rabo ter vsi posamezni deli za vse si-  
Večletna garancija! steme, igle, olje na drohno in debelo. Večletna garancija!  
Ugodni plačilni pogoji.

Urarska popravilna delavnica.  
Slavnemu občinstvu naznanjam,  
da sprejemam vsa v to stroko  
spadajoča dela ter jih izvršujem  
točno, solidno in po konkurenč-  
nih cenah. Se priporočam  
z odličnim spoštovanjem  
iv. Seliskar, urarski mojster, Ljubljana,  
Pot v Rožno dolino 10.

**Strojarna za usnje,**  
mala, se odda.  
Naslov v upravi „NAPREJ“.

**Tovarna**  
**JOS. REICH**  
Ljubljana, Poljanski nasip 4.  
Podružnica: Selenburgova ul. 3.

Maribor  
Gospiska ul. 38

**Barva** vsakovrstno --  
----- blago.  
**Kemično čisti** obleke.  
**Svetlolika** ovratnike, zape-  
stnice in srajce.

Novomesto  
Glavni trg

Kočevje  
št. 39.

**KLEPARJI!**

Vse kleparske stroje  
in orodja ima vedno v  
zalogi zastopnik tvrdke  
ERDMANN KIRCHHEIS, Ave  
Karlo Okretič i drug, Zagreb,  
Habsrova ul. 25. Strugalnice,  
vrtalni stroji, brusil-  
nice, tračne žage,  
stroji za oblikanje  
(Abrichter) itd.

Kdor si želi nabaviti pristnega  
in znanega

**haložana**

naj se blagovoli poslužiti tvrdke:  
Prva haloška trgovina z vinom  
Ante Korenjak in drug  
pri Sv. Barbari v Haložah.

Splošna ključavničarska  
in  
mehanična delavnica  
se je otvorila.

Sprejema splošna popravila pi-  
salnih in šivnih strojev, kon-  
trolnih blagaj itd.

**Fr. Lebar & L. Tišler**  
Jenkova ulica 9.

**Naročajte**

**„NAPREJ“**

**JULIO  
MEINL**

D. D.  
**KAVA  
ČAJ  
KAKAO**

Centrala: ZAGREB.

Podružnice:  
ZAGREB: Duga ulica 6.  
LJUBLJANA: Aleksandrova  
cesta 1.

MARIBOR: Gospiska ulica 7.  
PEČUH: Kraljevska ulica 19.

**! Iščemo strojevodje !**

Reflektira se samo na take moči, ki so bile zaposlene  
pri ozkotirnih železnica bagerskih obratov, na dnev-  
nih kopov ali stavbenih obratov. Neoznjeni reflek-  
:: tanti naj pošljejo svoje ponudbe ::

**rudniskemu vodstvu v Kočevju.**

**PAPIR vseh vrst,**  
se dobe pri  
**tvrdki E. M. KOLAR, Celje,**  
Kralja Petra cesta 23.

Prodaja vseh socijalističnih časopisov. — Za organizirano delavstvo 10 % popusta.  
Z odličnem spoštovanjem **E. M. Kolar.**

**Največja zaloga** se priporočila za na-  
klavirjev in pianin v Ljubljani.  
mentov izvrstnih to-  
varn po najsolidnejših  
in nizkih cenah.

**Tvrdka J. DOLENC,**  
Ljubljana, Mišerjeva ulica št. 5

**Mariborska eskomptna banka, Maribor,**

Tegetthoffova ulica 11

Podružnici: MURSKA SOBOTA in VELIKOVEC

prevzema denarne vloge in iz-  
vršuje vsakovrstne bančne posle  
- - pod najugodnejšimi pogoji. - -

**Splošno kreditno društvo v Ljubljani,**

registrovana zadruga z omejeno zavezo

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 13. ure  
in jih obrestuje po čistih

**4 %**

Rentni davek plača društvo iz svojega. Obresti se kapitalizirajo  
polletno. Večje in stalne vloge se obrestujejo po dogovoru.  
**Posojila** daje svojim zadružnikom proti vknjižbi, na osebni  
kredit proti poročstvu ali zastavi vrednostnih papirjev. Menice  
se eskomptujejo po bančni obrestni meri.

**Edini, res delavski denarni zavod.**

**Občno konsumno društvo v Zagorju ob Savi**

(vplivna zadruga z omejenim poročtvom)

sprejema

**hranilne vloge, ki jih obrestuje po 4 %.**

Na podlagi zadnjega računskega zaključka ima 1088 članov ter sledeče društvene sklade:

Rezervni delež . . . . . K 41.647 42

Društveni sklad . . . . . K 30.939 43

Blagovni promet za leto 1919 je znašal K 2.329.207 94.

Član postane lahko vsak, kdor plača vstopnino K 250 in delež K 40.—.

Pisarna v Zagorju Stev. 59.